

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

bosanski

Broj: 01-400-398/MG/03

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
MINISTARSTVO ZA EVROPSKE INTEGRACIJE BiH
ZA 2002.

Sarajevo, juni 2003.

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Transformacija Ministarstva u Direkciju za evropske integracije	4
2.2.	Sistem internih kontrola	4
2.2.1.	Troškovi angažovanja vanjskih konsultanata	5
2.2.2.	Planiranje i izvršenje budžeta	5
2.3.	Izvještaj o informacionom sistemu	6
2.3.1.	Administrativna i organizaciona kontrola	6
2.3.2.	Zaštita i čuvanje podataka	6
2.3.3.	Sigurnost IT sistema	7
2.3.4.	Aplikativne kontrole	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	7
4.	REZIME	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja (uključujući i odluke rukovodstva) Ministarstva za evropske integracije BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u vezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 26.11. do 03.12.2002. kao prethodna revizija, a završna od 07.05. do 14.05.2003., na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da u skladu sa opšteprihvaćenim revizionim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijske izvještaje snosi rukovodstvo Ministarstva, a odgovornost Ureda za reviziju svodi se na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije.

U skladu sa Zakonu o reviziji (član 13, stav 4) pri izvještavanju o javnim računima naša je obaveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
- predstavljaju li godišnji izvještaji tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.

- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu prikazuju li finansijski izvještaji stanja fer i istinito. Zato je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Ministarstva. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija Ministarstva, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ministarstva.

Za revidirane finansijske izvještaje Ministarstva za 2002. izražavamo mišljenje sa rezervom iz slijedećih razloga:

- **slabosti u sistemu internih kontrola, uključujući i slabosti uočene u transformaciji Ministarstva u Direkciju za evropske integracije BiH.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Transformacija Ministarstva u Direkciju za evropske integracije

Revizijom poslovanja utvrdili smo kako je Ministarstvo prestalo sa radom i transformisalo se u Direkciju za evropske integracije (u daljnjem tekstu: Direkcija). Primopredaja materijalno-tehničkih sredstava, službenih akata, finansijskih obaveza i preraspodjela zaposlenih nije urađena do momenta završetka revizije. Činjenica je i to kako Vijeće ministara nije donijelo odgovarajuće odluke (neslužbeno, iste su u proceduri donošenja), te tako nisu stvoreni preduslovi za rješavanje pravnog statusa kako zaposlenih, tako i prenosa sredstava sa Ministarstva na Direkciju.

Ured za reviziju skreće posebnu pažnju rukovodstvu Direkcije da problematici prenosa sredstava i statusa zaposlenih pristupi maksimalno ozbiljno kako bi se ove aktivnosti izvršile u skladu sa propisima i odlukama koje donese Vijeće ministara. Primopredaju spomenutih sredstava obavezno izvršiti komisijski uz sačinjavanje zapisnika. Za sve nejasnoće i dileme u samom procesu prenosa konsultirati odgovarajuće službe Vijeća ministara, u suprotnom nedosljednosti i neraščišćavanja stanja bit će uzrok mnogo većeg broja negativnih posljedica.

2.2. Sistem internih kontrola

Tokom revizije poslovanja uočene su određene slabosti u sistemu internih kontrola rukovodstva, a koje se odnose na nepostojanje određenih internih pravila i procedura (npr. upotreba kako službenih tako i privatnih automobila u službene svrhe, primanje i davanje poklona, troškova reprezentacije itd). Nepostojanje takvih pravila i procedura može dovesti do neekonomičnog i neefikasnog trošenja budžetskih sredstava, a ujedno se smanjuje sistem kontrole rukovodstva na operativnim procesima.

Ured za reviziju sugeriše preduzimanje dodatnih napora na poboljšanju sistema internih kontrola, a posebno naglašavamo rukovodstvu novoosnovane Direkcije kreiranje takvog sistema internih kontrola koji bi preventivno otklanjao nepravilnosti i nezakonitosti u radu. Takođe preporučujemo uspostavu procedura koje će osigurati finansijsku transparentnost, odgovornost i izvještavanje s ciljem racionalnijeg i zakonitog poslovanja.

2.2.1. Troškovi angažovanja vanjskih konsultanata

Ured za reviziju skreće pažnju da se prilikom angažovanja vanjskih konsultanata (budžetska linija Ugovorene usluge) vodi računa o načinu izbora stručnih konsultanata u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu ovo područje. S obzirom na to da Ministarstvo/Direkcija stoji pred značajnim i dugotrajnim procesom pridruživanja EU, nije teško pretpostaviti da će se na tom putu koristiti veliki broj konsultantskih i prevodilačkih usluga. Stoga smatramo značajnim da rukovodstvu Direkcije skrenemo pažnju da proces izbora učini maksimalno transparentnim i omogući jednakopravno učešće svim potencijalnim kandidatima koji zadovoljavaju kriterije kvaliteta. Kada je u pitanju javnost i transparentnost pribavljanja prevodilačkih i konsultantskih usluga sugerišemo korištenje javnog oglašavanja i u slučajevima kada su iznosi niži od zakonskog cenzusa. Skrećemo pažnju o godišnjim planovima i potrebama kako ne bi dolazilo do prekoračenja iznosa raspoloživog za konsultantske i prevodilačke usluge.

Ured za reviziju sugeriše dosljedno poštivanje zakonskih procedura o javnim nabavkama kako robe tako i usluga na javan i transparentan nači, s ciljem efikasnog, racionalnog i zakonitog poslovanja, te kako bi se osigurala tržišna jednakopravnost.

2.2.2. Planiranje i izvršenje budžeta

Tokom revizije utvrđeno je kako je budžet Ministarstva za 2002. godinu iznosio 2.128.172,00 KM (unutar ovoga iznosa tokom godine vršena razna restrukturiranja skoro po svim budžetskim stavkama). Korištenjem budžetske rezerve u iznosu od 22.575,00 KM budžetom ukupna planirana sredstva za 2002. godinu iznose 2.150.747,00 KM, dok je budžet realizovan u iznosu od 1.742.347,00 KM ili 81% u odnosu na planirana sredstva.

Analizirajući planirani i ostvareni budžet za 2002. godinu, te restrukturiranje rashoda u mnogim stavkama, kao i korištenje budžetske rezerve, zaključili smo kako planiranje budžeta za 2002. godinu nije u cijelosti urađeno temeljito i kvalitetno, zbog čega su pokrenuti mnogi zahtjevi za restrukturiranje i korištenje budžetske rezerve.

UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Budžet za 2002. godinu	Restruktuir. rashoda po Odluci V.M. br. 127/02 i	Budžetska rezerva za 2002. god.	Donacija Kanadske ambasade	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (7-8)	Indeks (8/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	TEKUĆI IZDACI	1.795.572,00	1.795.572,00	22.575,00		1.818.147,00	1.724.048,00	94.099,00	94,00
1.	Plate uposlenih	1.296.233,00	1.243.233,00			1.243.233,00	1.203.364,00	39.869,00	96,00
2.	Naknade troškova zaposlenih	242.085,00	290.085,00	22.575,00		312.660,00	297.274,00	15.386,00	95,00
3.	Putni troškovi	70.000,00	83.000,00			83.000,00	64.309,00	18.691,00	77,00
4.	Izdaci za komunalne usluge	64.000,00	46.049,00			46.049,00	45.167,00	882,00	98,00
5.	Nabavka materijala	25.000,00	18.000,00			18.000,00	14.918,00	3.082,00	82,00
6.	Izdaci za us. prevoza i goriva	12.149,00	21.000,00			21.000,00	16.322,00	4.678,00	77,00
7.	Unajmljiv. imovine i opreme	350,00	350,00			350,00	300,00	50,00	85,00
8.	Izdaci za tekuće održavanje	12.000,00	21.400,00			21.000,00	20.589,00	411,00	98,00
9.	Izdaci za osiguranje	5.445,00	9.545,00			9.545,00	8.838,00	707,00	92,00
10.	Ugovorene usluge	68.310,00	63.310,00			63.310,00	52.967,00	10.343,00	83,00
II	KAPITALNI IZDACI	40.000,00	40.000,00		42.600,00	82.600,00	18.299,00	64.301,00	22,00
III	PROGRAMI POSEBNE NAMJENE	250.000,00	250.000,00			250.000,00	0,00	250.000,00	0,00
1.	Sredstva za provedbu studije o izvodivosti	250.000,00	250.000,00			250.000,00	0,00	250.000,00	0,00
IV	UKUPNO	2.085.572,00	2.085.572,00	22.575,00	42.600,00	2.150.747,00	1.742.347,00	408.400,00	81,00

Ured za reviziju sugerše da se izvrši temeljita analiza planiranog i ostvarenog budžeta, te analiziraju razlozi za potrebom restrukturiranja i korištenja budžetske rezerve, kao i da se ubuduće pristupi temeljitijem i kvalitetnijem planiranju budžeta na svim nivoima koji učestvuju u pripremi i usvajanju istog. Posebno naglašavamo potrebu usaglašavanja planiranja budžetskih prihoda i rashoda sa planiranim ciljevima i zadacima koje Ministarstvo – Direkcija treba ostvariti.

2.3. Izvještaj o informacionom sistemu

Ministarstvo prema svojoj sistematizaciji ima zaposlene informatičare koji brinu o održavanju i razvoju informacionog sistema.

Ministarstvo posjeduje 27 računara 11 printera koji su povezani u jedinstven informacioni sistem putem lokalne mreže (LAN). Vezom preko lokalnog provajdera internet usluga, svi računari imaju pristup Internetu 24 sata.

Računari rade na Windows OS za koje imaju licence, uključujući instalirane licencirane MS Office pakete koji se koriste za vršenje svakodnevnih uredskih poslova.

2.3.1. Administrativna i organizaciona kontrola

Razvojni plan informatizacije je sačinjen i usvojen od strane rukovodstva, međutim još nisu usvojena uputstva za korištenje ličnih računara i pohranjivanje i zaštitu podataka. Uputstvo o vođenju IT projekata je u fazi izrade.

Ured za reviziju sugeriše Direkciji brzo donošenje i usvajanje spomenutih pravila i procedura.

2.3.2. Zaštita i čuvanje podataka

Svi računari imaju ulaznu šifru za pristup. Rezervne kopije podataka finansijskog softvera i softvera za obračun plata prave se redovno i diskete se odlažu u sef.

Rezervne kopije sa radnih stanica se ne prave, iako postoji sva oprema i tehnička osposobljenost, usljed čega može doći do gubljenja važnih informacija koje se tiču rada Ministarstva.

Nužno je uspostaviti sistem za sačinjavanje rezervnih kopija na centralnom serveru, te voditi računa da se te kopije prave redovno i podaci čuvaju na sigurnom mjestu.

2.3.3. Sigurnost IT sistema

Način povezivanja lokalne mreže Ministarstva na internet nije riješen na najbolji način. Mreža je putem radio veze povezana na internet bez firawalla "vatrozida" i bilo kakve druge zaštite. Takođe na računarima nema instaliranih licenciranih antivirusnih softvera, što predstavlja dodatnu opasnost za sistem.

Ministarstvo bi trebalo brzo riješiti sistem odgovarajuće zaštite mreže, kao i pitanje nabavki antivirusnih softvera.

2.3.4. Aplikativne kontrole

Tokom rada na ISFU sistemu utvrđeno je da ne postoje odgovarajuće procedure koje regulišu pitanje unosa podataka u sistem, te adekvatno izvještavanje o datim nalogima i unošenim transakcijama.

Potrebno je pojačati interne kontrole i finansijsko izvještavanje, te propisati odgovarajuće procedure za unos podataka u ISFU sistem, kako bi se rizik izostanka unosa, pogrešnog unosa ili duplog unosa smanjio.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ministarstva za 2001. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvještaju i Ministarstvu je sugerisano da ih razmotri, te da preduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali u daljem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u većem broju slučajeva postupljeno u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni pomaci u poslovanju Ministarstva.

Realizovane preporuke:

- Ministarstvo je donijelo interne procedure stvaranja obaveza kao i interni pravilnik kojim su regulisani troškovi mobilnih telefona.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Ministarstvo nije donijelo interna pravila za troškove reprezentacije, upotrebu vozila u službene svrhe i stručno obrazovanje i usavršavanje.

4. REZIME

Ured za reviziju izvršio je reviziju finansijskog poslovanja Ministarstva u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opšte uslove okruženja u kojem je funkcionisalo Ministarstvo.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo manji broj nepravilnosti i nedostataka. Posebno želimo ukazati na određene slabosti sistema internih kontrola koje se ogledaju u nedostatku nekih pravila i procedura za razne vidove troškova (vidjeti tačku 2.2. ovog izvještaja).

Tokom revizije utvrdili smo kako Ministarstvo nije imalo u cijelosti odgovarajuće planiranje budžeta za 2002. godinu, te je zbog toga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem skoro svih budžetskih pozicija (vidjeti tačku 2.2.2.).

Revizijom smo utvrdili kako Ministarstvo nema kreiranu vlastitu IT strategiju tj. razvojni plan informatizacije (vidjeti tačku 2.3.)

Revizioni tim visoko cijeni asistenciju koju ste nam osigurali tokom revizije i koja je bila od velike pomoći.

Reviziju izvršili i Izvještaj sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor s.r.
2. Nataša Kenjić, pomoćni revizor s.r.
3. Elvedin Grabovica, IT revizor s.r.

Sarajevo, 23.07.2003. godine

M.P.